

Dr hab. n. o zdr. Mariusz Wysokiński, profesor UML

Lublin, 02.04.2026 r.

Zakład Podstaw Pielęgniarstwa

Katedra Rozwoju Pielęgniarstwa

Wydział Nauk o Zdrowiu

Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Ocena rozprawy doktorskiej

pt. „Psychospołeczne uwarunkowania jakości życia pensjonariuszy domów pomocy społecznej”

napisanej przez **mgr Anetę Dmowską - Pycka**

promotor **dr hab. n. med. Łukasz Czyżewski**

promotor pomocniczy **dr n. med. i n. o zdr. Łukasz Dudziński**

1. Ocena wyboru tematu pracy

Wybór obszaru badawczego odnoszącego się do zagadnień związanych z organizacją i funkcjonowaniem domów pomocy społecznej należy uznać za zasadny. Szczególnie w kontekście danych informujących, że w Polsce na koniec 2024 roku funkcjonowało tylko 903 domy pomocy społecznej, a w kilku województwach liczba ich nie zmieniła się od sześciu lat. Łącznie zapewniają one 84 319 miejsc, a średni czas oczekiwania na przyjęcie do DPS w Polsce wynosi około pół roku. Nie zabezpiecza to zapotrzebowania naszego kraju na usługi opiekuńcze, szczególnie w kontekście starzejącego się społeczeństwa.

2. Ocena formy pracy

Przedstawiona do oceny praca ma formę jednostronnego wydruku komputerowego, zawierającego 155 numerowanych stron tekstu (łącznie z Aneksami). W tekście pracy zamieszczono 12 tabel, 21 wykresów. Lista piśmiennictwa zawiera 215 opisów bibliograficznych.

Struktura pracy jest charakterystyczna dla prac badawczych w naukach o zdrowiu. Objętość poszczególnych rozdziałów jest adekwatna do ich zawartości. Zostały one napisane

w sposób zwięzły i zrozumiały, bez zbędnych powtórzeń z wykorzystaniem optymalnej liczby pozycji źródłowych. Język pracy odpowiada regułom języka polskiego. Tekst został sformatowany starannie w akapity, z zachowaniem konsekwencji edytorskiej w zakresie wcięć, interlinii i rozmieszczenia tekstu. Zwraca uwagę starannie dopracowana strona graficzna pracy.

Zawarte w pracy tabele i wykresy są graficznie poprawne, opisy ich są umieszczone w sposób przyjęty w naukach o zdrowiu.

Podsumowując, forma ocenianej pracy spełnia wymagania stawiane oryginalnym pracom badawczym w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

3. Ocena dotychczasowego stanu wiedzy

Doktorantka rozpoczyna dysertację wykazem skrótów wykorzystywanych w pracy. Następnie zamieszczono streszczenie rozprawy doktorskiej w języku polskim i angielskim. Kolejny podrozdział zatytułowany „Wstęp” stanowi krótkie wprowadzenie w zagadnienia teoretyczne omawiane w dysertacji. W kolejnym podrozdziale mgr Aneta Dmowska – Pycka omawia zagadnienie domu pomocy społecznej jako formy opieki instytucjonalnej poprzez przybliżenie aspektów prawnych i organizacyjnych ich funkcjonowania, dostępności i zapotrzebowania, zakres działalności i rodzaj udzielanych świadczeń. Kolejny podrozdział poświęca omówieniu wybranych kontekstów jakości życia m.in. w ujęciu medycznym, społecznym i psychologicznym, jej uwarunkowań, modeli, wymiarów, wskaźników pomiaru. Szczególnie wartościowy fragment stanowią próby implikacji tych zagadnień w odniesieniu do populacji osób starszych. W podrozdziale „Potrzeby i problemy osób starszych, a jakość życia” omawia potrzeby i problemy tej grupy ludzi w aspekcie biologicznym, społecznym, psychologicznym. Część teoretyczna dysertacji cechuje się przemyślaną strukturą i została napisana w sposób dojrzały. Umożliwia również zrozumienie założeń metodologicznych pracy. Podsumowując, ta część pracy wykazuje wysoki stopień opanowania ogólnej wiedzy teoretycznej oraz łatwość poruszania się w omawianym obszarze. W opinii Recenzenta oceniana rozprawa spełnia kryteria istotności i poprawności rzeczowej.

4. Cel pracy, problemy badawcze i hipotezy, metodyka badań

Doktorantka prawidłowo formułuje również cel główny pracy, 4 cele szczegółowe i odpowiednio 5 problemów szczegółowych. W odniesieniu do nich sformułowano również 6 hipotez badawczych. Badania zrealizowano w: Domu Pomocy Społecznej „Dom nad stawami”, Domu Pomocy Społecznej „Wrzos” w Otwocku, Domu Pomocy Społecznej św. Józefa w Mieni, Domu Pomocy Społecznej „Chemik” w Warszawie w Siedlcach, Domu Pomocy Społecznej „Syrena” w Warszawie, Samorządowym Domu Pomocy Społecznej w Starych Lipkach. Zostały określone kryteria włączenia i wyłączenia z badań. Badaniem objęto 150 mieszkańców ww. domów pomocy społecznej. Badanie zostało przeprowadzone w oparciu o zgodę Komisji Bioetycznej przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym nr AKBE/256/2025 z dnia 08 września 2025 r.) (Uchwała została zamieszczona w Aneksie). Przeprowadzono je od sierpnia do października 2025 roku.

Doktorantka wykorzystwała metodę sondażu diagnostycznego, z użyciem techniki ankietowania. Zastosowano następujące narzędzia badawcze: autorski kwestionariusz ankiety oraz standaryzowany kwestionariusz ankiety oceniający jakość życia World Health Organization Quality of Life – Short Form-(WHOQOL-BREF), Skalę Akceptacji Choroby (AIS), Skalę Rezyliencji RS-14. Zostały one dobrane w sposób prawidłowy z podaniem materiałów źródłowych.

Analizy statystyczne i obliczenia wykonano w programie IBM SPSS Statistics 29.0. Obliczono podstawowe miary statystyki opisowej dla wymiarów jakości życia, a także rezyliencji i poziomu akceptacji choroby. Doktorantka w analizach statystycznych wykorzystwała bardzo bogatą oraz różnorodną bazę testów statystycznych. Zostały one dobrane prawidłowo. Jako poziom istotności w całej pracy przyjęto $\alpha = 0,05$. Niewątpliwie też ten fragment pracy dowodzi oryginalnego podejścia do omawianego zagadnienia, świadczy o tym kompozycja wykorzystanych narzędzi badawczych. Warto podkreślić dużą żmudność i czasochłonność badań przeprowadzonych przez Doktorantkę. W ocenie Recenzenta Dysertacja spełnia wymogi poprawności rzeczowej. Badanie zostało starannie zaplanowane i zrealizowane w sposób prawidłowy.

5. *Prezentacja wyników i dyskusja z wynikami innych badaczy*

Wyniki badań zostały opisane w sposób czytelny i przejrzysty. Zostały one podzielone na podrozdziały odpowiadające sformułowanym hipotezom badawczym. Wszystkie wyniki przedstawione są w sposób systematyczny.

Interesujące, że większość respondentów nie posiadała dzieci (58%). Być może z tego powodu nie odnotowano istotnych związków pomiędzy częstością kontaktu z rodziną oraz oceną roli rodziny, a oceną jakości życia i zadowoleniem ze stanu zdrowia. Średnia wieku badanych wyniosła 75,22 lat. Wynikiem zgodnym z większością badań jest określenie, że przy wyższym poziomie akceptacji choroby ogólna jakość życia, a także jej ocena w aspekcie somatycznym, psychologicznym i socjalnym była wyższa. Zgodne z oczekiwaniami było również stwierdzenie, że przy wyższym poziomie rezyliencji wyższa była również ocena jakości życia w obszarze somatycznym, socjalnym i psychologicznym. Wyższy poziom rezyliencji oraz wyższy poziom akceptacji choroby w badanej grupie wiązały się z wyższą jakością życia w obszarze somatycznym. Ważne jest również potwierdzenie, że obecność przewlekłego bólu oraz wiek były ujemnie związane z oceną jakości życia – występowanie bólu pogarszało jakość życia, a jakość życia zmniejszała się wraz z wiekiem badanych. Wraz z wiekiem pogarszała się również jakość życia w domenie psychologicznej. Bardzo interesujące jest również odkrycie, że w badanej grupie pensjonariuszy DPS wyższa jakość życia wiązała się z mniejszą liczbą upadków. Pani mgr Aneta Dmowska – Pycka przeprowadziła również weryfikację hipotez badawczych.

W rozdziale „Dyskusja” Doktorantka umiejętnie odnosi się do wyników uzyskanych przez innych autorów i próbuje dokonać syntezy wyników badań własnych. Dojrzałości naukowej Anety Dmowskiej – Pycka dowodzi fakt wyodrębnienia fragmentów odnoszących się do ograniczeń badania, a także wskazania kierunków dalszych badań. Przeprowadza szczegółową analizę uzyskanych wyników w odniesieniu do prawidłowo dobranej literatury zarówno polskojęzycznej jak również anglojęzycznej.

Pod względem merytorycznym dobór pozycji piśmiennictwa jest prawidłowy, adekwatny do omawianego tekstu i przyjętej koncepcji badań. Doktorantka wykorzystuje

zarówno pozycje polsko jak i anglojęzyczne. Oznaczenia pozycji piśmiennictwa w tekście pracy są jednolite. Większość pozycji pochodzi z ostatnich 5 lat.

6. *Rzetelność, kompletność stawianych wniosków*

Wyciągnięte przez Doktorantkę wnioski odpowiadają założonym problemom badawczym. Warto podkreślić dużą ostrożność Doktorantki w formułowaniu ostatecznych wniosków.

Podsumowując, wyniki uzyskane przez Doktorantkę w pełni analizują określony obszar badawczy tj. psychospołeczne uwarunkowania jakości życia pensjonariuszy domów pomocy społecznej.

Z obowiązku Recenzenta chciałbym zwrócić uwagę na następujące kwestie:

1. Brak wszystkich elementów uwzględnianych w klasycznym układzie podrozdziału „Wstęp” (cel pracy, omówienie kompozycji pracy).
2. Brak wyraźnego sprecyzowania w części teoretycznej, która z koncepcji teoretycznych jakości życia została przyjęta przez Doktorantkę na potrzeby realizacji badań.
3. W podrozdziale „Potrzeby i problemy osób starszych a jakość życia” w odczuciu Recenzenta Doktorantka bardzo szczegółowo omawia zagadnienia szczególnie z obszaru biologicznego, psychologicznego, ale nie wskazuje wystarczająco na ich powiązanie z jakością życia.
4. Zabrakło w opinii Recenzenta zdefiniowania problemu głównego dysertacji.
5. Cel pracy zamieszczony w podrozdziale „Cel pracy i problemy badawcze” nie jest zgodny z celem pracy zamieszczonym w ‘Streszczeniu’.
6. Liczba celów, problemów i hipotez badawczych nie jest zgodna.
7. Zdaniem Recenzenta brakuje określenia zmiennych zależnych i niezależnych oraz ich wskaźników badawczych.
8. Brak informacji czy, a jeżeli tak to w jaki sposób określono liczebność badanej grupy.
9. Brak w rozdziale „Dyskusja” wskazania silnych stron Dysertacji oraz próby sformułowania implikacji praktycznych.

7. Podsumowanie i wniosek

Podsumowując stwierdzam, że oceniana praca doktorska zatytułowana „Psychospoleczne uwarunkowania jakości życia pensjonariuszy domów pomocy społecznej” napisana przez **mgr Anetę Dmowską - Pycka**:

1. Podejmuje ważną problematykę, w której istnieje faktyczny niedostatek wiedzy naukowej oraz stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.
2. Podniesione uwagi w większości mogą być przydatne w dalszym rozwoju naukowym Doktorantki i nie wpływają na ogólną ocenę pracy.
3. Potwierdza przygotowanie Doktorantki do dalszego samodzielnego prowadzenia działalności naukowo – badawczej.

Uważam, że przygotowana przez **mgr Anetę Dmowską - Pycka** rozprawa doktorska spełnia wymogi określone w art. 187 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.).

Wnoszę więc do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

.....
Dr hab. n. o zdr. Mariusz Wysokiński, prof. UML